

Svet Mestne občine Velenje je na podlagi 50. in 92. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93, 44/95-odl. US, 1/96, 9/99-odl. US, 56/99, 22/00, 82/01 in 67/02) in 21. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 45/94-odl. US, 57/94, 14/95, 20/95-odl. US, 63/95-obvezna razlaga, 73/95-odl. US, 9/96-odl. US, 44/96-odl. US, 6/97-odl. US, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98-odl. US, 74/98, 12/99, 59/99-odl. US, 70/00, 100/00, 28/01-odl. US, 87/01, 16/02-odl. US in 51/02) ter 24. člena Statuta Mestne občine Velenje (Uradni vestnik Mestne občine Velenje, št. 4/99 in 6/01) na svoji 13.seji dne 23.3.2004 sprejel

LOKALNA AGENDA 21 **ZA MESTNO OBČINO VELENJE** **Program sonaravnega in trajnostnega razvoja**

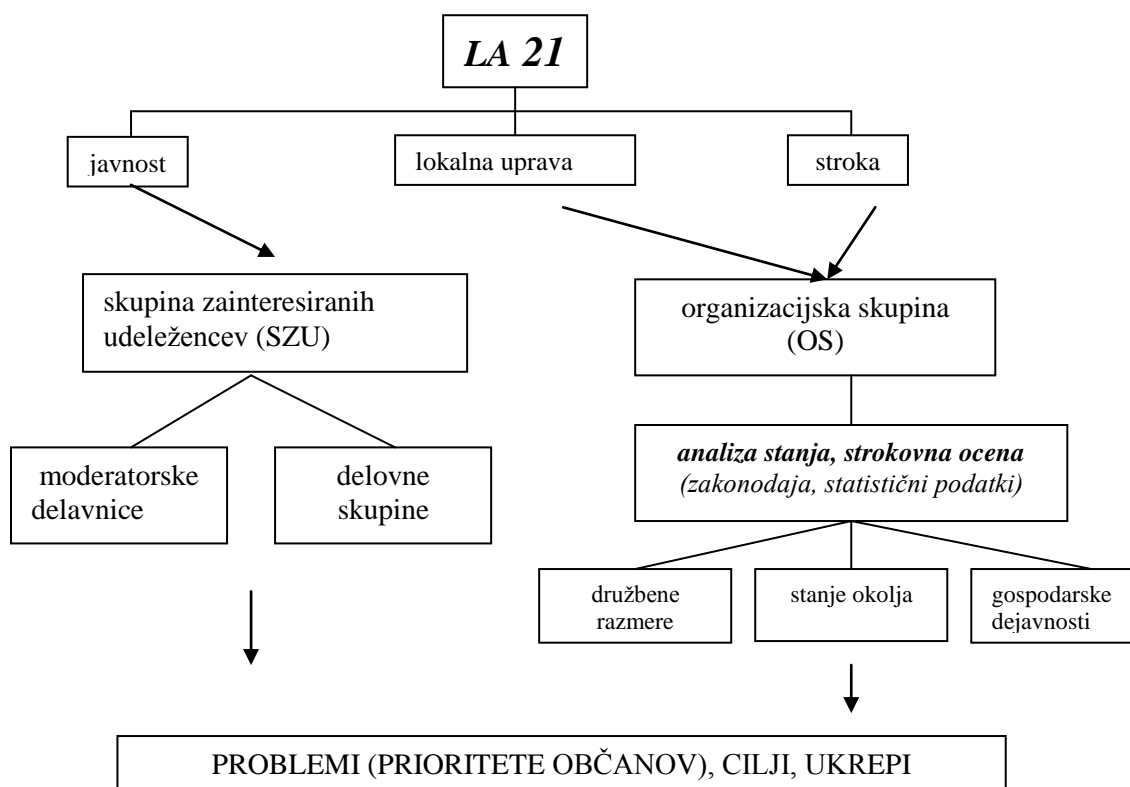
1.0 Splošne določbe

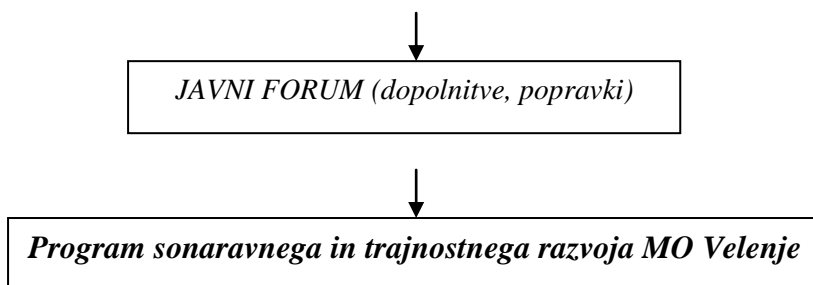
1.1 Namen programa

Lokalno agendo 21 (LA 21) predstavlja Program sonaravnega in trajnostnega razvoja v Mestni občini Velenje (MOV). Združuje pregled obstoječega stanja pokrajinskih virov (sestavin) treh temeljnih področij sonaravnega in trajnostnega razvoja lokalne skupnosti (občine); okoljskega (pokrajinsko-ekološkega), gospodarskega (ekonomskega) in socialnega (družbenega). Program navaja cilje nadaljnjega izkoriščanja prednosti oz. rešitve morebitnih pomanjkljivosti (problemov) v Mestni občini Velenje ter predlaga strategijo sonaravnega in trajnostnega razvoja MO Velenje oz. posamezne načine (ukrepe) za doseganje izbranih ciljev po mnenju predstavnikov javnosti, nevladnih organizacij ter stroke, udeležencev številnih delavnic in tematskih srečanj delovnih skupin.

Predstavlja tudi izhodišče za oblikovanje finančnih načrtov razvojnih programov (projektov) za posamezna področja, obravnavana v odloku. Skladno z odlokom se dopolnijo programi (strategije) MOV za posamezne dejavnosti obravnavanih področij, ki vplivajo na sonaravno in trajnostno podobo MOV.

1.2 Potek izdelave Programa LA 21 v MO Velenje)





Program sonaravnega in trajnostnega razvoja MO Velenje je bil pripravljen na podlagi strokovnih ocen (zbiranje informacij pri strokovnih organizacijah, javnosti in drugih virih) analize in stanja okoljskih in družbenih razmer v MO Velenje ter ugotovitev moderatorskih delavnic, kjer so zbrani predstavniki skupine zainteresiranih udeležencev (SZU) različnih področij javnosti (kmetijstvo, gospodarstvo, šolstvo, zdravstvo, ipd.), zavezani s pristopno izjavo, imenovali in presojali probleme, ki so jih izpostavili kot najbolj pereče na območju MO Velenje ter jim pripisali primerno težo in pomen (v nadaljevanju so se predstavniki SZU sestali v obliki delovnih skupin, kjer so strokovno presojali probleme in možnosti, povezane z njihovim delovnim in strokovnim področjem, in hkrati predlagali cilje ter ustrezne ukrepe, ki bi pripomogli k reševanju problemov in nadaljnjemu izkoriščanju možnosti pokrajinskih virov v MOV). Sledila je še zadnja delavnica ter javni forum, kjer so imeli možnost sodelovanja pri oblikovanju razvojnega programa MO Velenje vsi prebivalci občine.

2.0 Pravne podlage in izhodišča

Odlok je bil pripravljen na podlagi 50. in 92. člena Zakona o varstvu okolja (ZVO) (Ur. l. RS, št. 32/93, 44/95, 1/96, 9/99, 56/99, 22/00, 82/01 in 67/02), Nacionalnega programa varstva okolja (NPVO) (Ur. l. RS, št. 83/99) in 21. člena Zakona o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/00, 51/02).

Večkrat dopolnjena Zakon o varstvu okolja (2. člen) in Zakon o lokalni samoupravi (21. člen), sprejeta l. 1993, Zakon o ratifikaciji evropske listine lokalne samouprave (Ur. l. RS, št. 57/96) ter nekatere pomembnejše mednarodne deklaracije, katerih podpisnica je tudi Slovenija (Rio Declaration on Environment and Development, Agenda 21 (28. poglavje), sprejeta leta 1992 v Rio de Janeiru na konferenci ZN za okolje in razvoj – UNCED; Aarhuska deklaracija (Aarhus 1998, Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters) obvezujejo lokalne skupnosti k samostojnemu urejanju, organiziranju, skrbi, upravljanju ter nadzoru tako proizvodnih (gospodarskih) kot tudi okoljskih in ostalih družbenih (socialnih) dejavnosti lokalnega značaja.

V vsebino Lokalne agende 21 v MO Velenje so bile vključene smernice Evropske skupnosti, opredeljene v Strategiji gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS) (2001), ki enakovredno obravnava gospodarski, socialni in okoljski vidik razvoja ter jih povezuje v skupni koncept sonaravnega in trajnostnega razvoja in kot osnovni cilj poudarja povečevanje blaginje prebivalc in prebivalcev Slovenije, v Strategiji regionalnega razvoja Slovenije (SRRS, 2001), usklajeni s SGRS in prostorskim planom Slovenije, v Državnem razvojnem programu 2001-2006 (2002) in Okoljski strategiji Slovenije (1998).

Pri pripravi Programa trajnostnega in sonaravnega razvoja v MO Velenje so bili upoštevani številni predpisi in normativi s področja slovenske okoljevarstvene zakonodaje ter cilji in

usmeritve Nacionalnega programa varstva okolja (NPVO, Ur. l. RS, št. 83/99). Program je usklajen tudi z uradno sprejetimi občinskimi okoljevarstvenimi odloki.

3.0 Vsebina programa

Ta program vsebuje:

- splošne določbe
- stanje okoljskih, gospodarskih in socialnih razmer v občini po posameznih pokrajinskih virih, ugotovljeno na podlagi pokrajinsko–ekološke in funkcijsko–geografske analize trendov spreminjanja in oblikovanja oz. prednosti in pomanjkljivosti uporabe (koriščenja) sestavin obravnavane pokrajine t.j. občinskega ozemlja (*naravnih*, npr. kakovost vode in *družbenih pokrajinskih virov*, npr. zaposlitvena struktura prebivalcev občine),
- cilje: za sonaravno in trajnostno usmerjen razvoj posameznih pokrajinskih virov (sestavin) treh temeljnih področij (okoljskega, gospodarskega in socialnega) so prikazani predlogi predstavnikov nevladnih organizacij, javnosti in stroke, nastali na delavnicah in srečanjih delovnih skupin,
- ukrepe: glede na zastavljene (želene) cilje so oblikovani predlogi za izboljšanje kakovosti življenja (obstoječega stanja) v MO Velenje predstavnikov nevladnih organizacij, javnosti in stroke, nastali na delavnicah in srečanjih delovnih skupin,
- določbe za izvajanje (nadaljnji potek in usmerjanje) procesa lokalne agende 21 oz. dopolnjevanje Programa LA 21 v MO Velenje.

4.0 Cilji Lokalne agende 21 v MO Velenje

(1) Temeljni cilj Programa LA 21 v MO Velenje je vzpostavitev/okrepitev in pospešitev sonaravnega in trajnostnega razvoja, torej sonaravnega in trajnostnega ravnovesja med potrošnjo, prebivalstvom in nosilnimi sposobnostmi okolja za kvalitetnejše okolje in višjo kakovost življenja v lokalni skupnosti, kar za posamezno področje pomeni:

- okolje: skrbno (učinkovito in uspešno) gospodarjenje z naravnimi viri (optimizacija količin odpadkov z zaprtimi krogotoki, omejitev obremenjevanja/onesnaževanja okolja glede na samočistilne sposobnosti naravnih pokrajinskih virov, varovanje naravne raznovrstnosti rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov, upoštevanje okoljevarstvenih predpisov (velja za vse dejavnosti človeka))
- gospodarstvo: prenehati z nesonaravnimi in netrajnostnimi vzorci proizvodnje in potrošnje ter spodbujati tehnike in tehnologije, ki omogočajo gospodarsko rast in razvoj in hkrati upoštevajo omejenost (končnost) naravnih pokrajinskih virov oz. upoštevajo celotno vrednost naravnih virov, t.j. vključno s stroški okoljskih škod, ki jih mora poravnati onesnaževalec sam,
- družba: enakopravno, pravično, varno ter zdravo, ustvarjalno in z naravo usklajeno (sonaravno) življenje slehernega prebivalca lokalne skupnosti.

(2) Pri izvajanju ukrepov programa LA 21 v MO Velenje sledimo naslednjim sonaravnim in trajnostnim načelom (operativni cilji):

- razvoj in potrebe po naravnih pokrajinskih virih današnje generacije ne smejo ogroziti prihodnjih,
- varovalni (preventivni) pristop pri celostnem (interdisciplinarnem) načrtovanju razvoja in poseganja katerekoli dejavnosti v pokrajino (okolje),
- ozaveščanje in izobraževanje ter svetovanje in vključevanje najširše skupnosti in javnosti, ki bo načela sonaravnega in trajnostnega razvoja v vsakdanjem življenju tudi

udejanjala ter aktivno in vsestransko sodelovala pri sonaravno in trajnostno usmerjenih aktivnostih lokalne skupnosti/občine.

5.0 Izrazi in kratice

1. Agenda 21 je mednarodno sprejet načrt za uveljavljanje družbeno, gospodarsko in okoljsko sonaravnega in trajnostnega razvoja.

1.1. Lokalna agenda 21 (LA 21) je program ukrepov (strategija), ki ga oblikujejo in potrdijo lokalne oblasti v sodelovanju s predstavniki vseh področij (okoljskega, gospodarskega in socialnega) v lokalni skupnosti, da bi sledili smernicam in dosegli sonaravni in trajnostni razvoj na lokalni ravni oz. višjo kakovost življenja vsega lokalnega prebivalstva ob upoštevanju okoljskih omejitev. Je hkrati proces, ker se razmere v pokrajini stalno spreminjajo, spremembam pa se prilagajajo tudi načini in vrste ukrepanja. Zato je potrebno pokrajinske vire (dogajanje v pokrajini) stalno spremljati. LA 21 torej pomeni sprejetje ter izvajanje načel sonaravnega in trajnostnega razvoja lokalne skupnosti, ki jih je potrebno tudi nadalje spremljati (stalno dopolnjevanje in preverjanje zastavljenega programa LA 21), da bi zagotovo sledili sonaravnim in trajnostnim ciljem, ki zagotavljajo višjo (sonaravno) kakovost življenja vseh občanov ter ji dajejo prednost pred enostransko dobičkonosno (potrošniško) usmerjenimi načeli izčrpavanja naravnih, ustvarjenih in človeških pokrajinskih virov. V tem odloku zastavljeni program LA 21 MOV se bo dopolnjeval tudi z novimi državnimi in lokalnimi predpisi vseh treh obravnavanih področij.

Avtohton – domoroden, prvoten, samonikel, ni priseljen, nastal, kjer raste in živi

Biotska pestrost (biodiverziteteta) – raznovrstnost živih bitij /vrst in genskih lastnosti), ki označuje bogatejšo floro in favno ter kompleksnost ekosistemov in več genetskih sprememb; ohranitev biotske pestrosti je bistvenega pomena za obstoj in razvoj človeštva na Zemlji

Ekosistem – (ekološki sistem) je v funkcionalno celoto povezani del žive (rastlinstvo, živalstvo in človeška družba) in nežive narave (zrak, podnebje, voda in tla), v kateri krožijo snovi in se pretaka energija; naravni ekosistemi: morja in vode na kopnem, gozdovi, travnata in druga območja; antropogeni ekosistemi: vodna zajetja in ribniki, različni nasadi, izkrčeni gozdovi in obdelovalna tla.

Emisija – odvajanje odpadnih plinastih, tekočih snovi ali energije iz vira (emitenta) v ozračje, vode in tla, zlasti iz dimnikov, ventilacijskih naprav in izpušnih cevi vozil, za katerega so s predpisi določene omejitve (pogojno dopustne količine za posamezna onesnaževala in vire ali žarišča) ter nadzorovanje izpustov

Habitat – bivališče, tip neposrednega naravnega območja (biotopsko in biotsko zaključena enota kot življenjski prostor) z vsemi dejavniki, na kar je prilagojena vrsta, skupina ali posamezen osebek

Imisija – vnos škodljivih snovi ali energije v okolje, ki ga onesnažujejo in ogrožajo zdravje ljudi, npr. dim, smrad, odplake, odpadki, hrup

Inventarizacija – natančen popis (seznam in podatki z oznako, tudi vrednostjo) imovine, npr. naravne in kulturne dediščine, seznam nevarnih kemikalij

Kakovost življenja: Blaginja ljudi ima poleg materialnih tudi družbene, kulturne, moralne in duhovne razsežnosti. Predstavlja življenjsko raven, zasnovano na treh temeljih – gospodarskem, socialnem in okoljskem, ki podpirajo trajnostno sonaravni razvoj.

Mehka (ekohumana) rekreacija: oblike rekreativne dejavnosti, ki ponujajo možnosti za humanejše, bolj doživeto in aktivnejše preživljanje prostega časa, hkrati pa ohranjajo naravno okolje in kulturno identiteto krajev, kjer se rekreativno–turistična dejavnost odvija (Agenda 21 za Slovenijo, 1995: 35).

NPVO – Nacionalni program varstva okolja

Okoljska škoda – poslabšanje stanja okolja zaradi onesnaženja, nezgode, napačnega posega v naravo ali ujme, za katerega je potrebno ugotoviti povzročitelja oziroma okoliščine in oceno škode.

Nosilna zmogljivost okolja (nosilnost okolja) – zmogljivost okolja, da prenese določeno stopnjo obremenitve, ki v njem ne povzročijo sprememb kakovosti in ne porušijo ravnovesja.

Pokrajina je del zemeljskega površja, na katerem splet naravnih in družbenih dejavnikov sooblikuje značilno in od drugih pokrajin različno ali naravno razmejeno s porečjem, dolino, podnebnimi vplivi. Po 143. členu Ustave RS je pokrajina opredeljena kot širša (združena) samoupravna skupnost. Z vidika dejavnosti človeka (antropocentrično) smo v tem programu namesto obravnave dejavnikov pokrajine uporabljali izraz *pokrajinski viri*.

SGRS – Strategija gospodarskega razvoja Slovenije

Sektorji (zaposlitev): dejavno prebivalstvo primarnega sektorja predstavljajo zaposleni v kmetijstvu (kmetije in kmetijska podjetja), ribištvu, gozdarstvu in lovu; med zaposlene v sekundarnem sektorju uvrščamo delavce v industriji, rudarstvu, gradbeništvu in vodnem gospodarstvu; panoge terciarnega sektorja so promet in zveze, trgovina, gostinstvo in turizem, obrt in osebne storitve, v kvartarni sektor zaposlovanja pa prištevamo stanovanjsko-komunalne dejavnosti, finančne, tehnične in poslovne storitve, izobraževanje, znanost, kulturo, informiranje, zdravstveno in socialno varstvo, delovanje v upravi in politiki.

Sonaravni/trajnostni razvoj (uravnoteženi, vzdržen) razvoj – premišljena razvojna usmeritev, ki zahteva nujnost usklajevanja gospodarskih interesov z zahtevami varstva okolja. Osredotoča se na skrb za pokrajino in njene vire v celoti, zmanjševanje izčrpanja neobnovljivih naravnih virov, izboljševanje kakovosti življenja ljudi in odpravljanje revščine, s čimer je tudi pomemben člen razvojnih strategij.

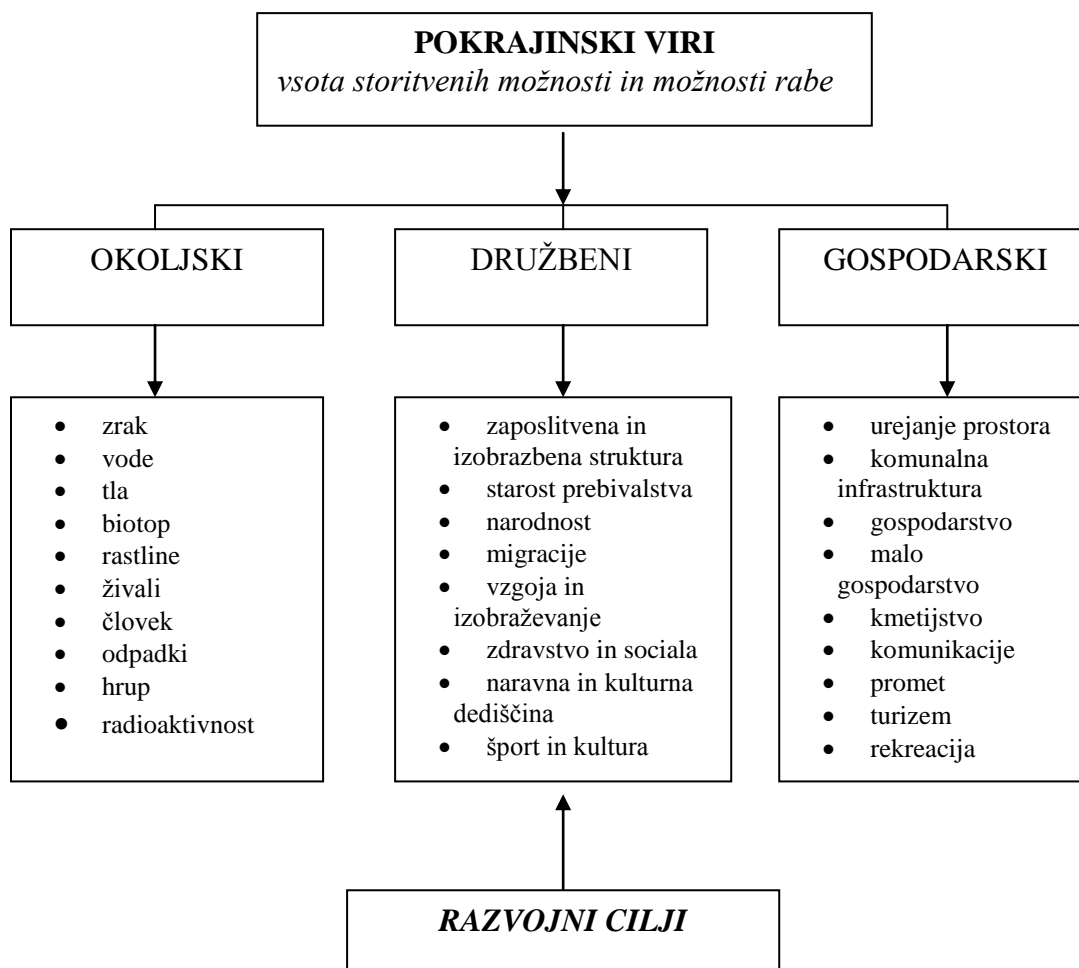
SRRS – Strategija regionalnega razvoja Slovenije; temeljni strateški dokument slovenske regionalne politike, ki temelji na Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in njegovih podzakonskih aktih, na Beli knjigi o regionalnem razvoju v Sloveniji ter na Predhodnem državnem razvojnem programu za obdobje 2000-2002.

SSO – samočistilne sposobnosti okolja (narave); sposobnost narave, da brez zunanjih (umetnih) vplivov razgradi snovi, ki jo onesnažujejo.

SZU – skupina zainteresiranih udeležencev

SWOT analiza je analiza prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in groženj (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Namenjena je načrtovanju posameznih razvojnih strategij (npr. lokalne skupnosti ali podjetja), lahko pa jo uporabimo tudi kot začetni korak kakšnega projekta.

6.0 Pokrajinski viri v MO Velenje (glede na tri temeljna področja)



Slika 1: Shema pokrajinskih virov kot razvojnih možnosti pokrajine

Vsak prostor sestavljajo ekološka komponenta (okolje) in človeške prvine (družba in gospodarstvo), ki se med seboj prepletajo. Zato ga moramo preučevati celostno. V vsaki pokrajini imamo določene razvojne potenciale, ki so temeljni za postavitve ciljev celostnega razvoja in razvojnih možnosti: prebivalstvo, naselja, kmetijska in gospodarska raba, vodno gospodarstvo, rekreacija, ekološki potencial ... (slika 1). Vsak prostor vsebuje večfunkcionalno vlogo in zato raznovrstno rabo, kar prinaša okoljske, družbene in gospodarske težave. Z upoštevanjem različnih ravni načrtovanja in potreb/smeri razvoja vseh dejavnosti, ki so med sabo soodvisne, jih lahko odpravljamo.

6.1 Stanje pokrajinskih virov v MO Velenje

Celovit prikaz stanja okoljskih, gospodarskih in socialnih razmer na območju MO Velenje (v l. 2000-2002) predstavlja kakovostno strokovno podlago za pripravo Programa lokalna agenda 21 v MO Velenje kot temeljnega razvojno-usmeritvenega dokumenta, ki vodi v sonaravno in trajnostno podobo lokalne skupnosti, tj. k višji kakovostni stopnji življenja vsega lokalnega prebivalstva.

6.2 Cilji in predlagani ukrepi ter raziskave za izboljšanje stanja pokrajinskih virov v MO Velenje

Po prednostnem vrstnem redu (glede na rezultate glasovanja članov SZU med SWOT analizo) prikazani podatki o stanju pokrajinskih virov upoštevajo dvojnost vloge posameznega pokrajinskega vira, kot omejitvenega in istočasno spodbujevalnega dejavnika razvoja znotraj lokalne skupnosti. Hkrati so podlaga za nadaljnje opazovanje dogajanja in procesov, tako okoljskih, kot gospodarskih in družbenih v obravnavani pokrajini, in izpopolnjevanje Programa (ob stalnem spremljanju izvajanja ukrepov). Kljub prednostnemu razvrščanju pokrajinskih virov (možnosti in problemov) pa je njihovo medsebojno povezovanje in dopolnjevanje kot temeljno sonaravno in trajnostno vodilo v Programu LA 21 v MO Velenje ohranjeno in istočasno neizogibno, saj obravnavamo iste probleme/možnosti z različnih vidikov, medtem ko gre ves čas za isti pokrajinskoekološki sistem.

6.3 Okoljski – naravni pokrajinski viri v MO Velenje

V obdobju intenzivne urbanizacije in industrializacije v MO Velenje je bila okoljska zakonodaja (državna in lokalna) zelo ohlapna. Prišlo je do mnogih okoljskih problemov, ki so deloma že rešeni (npr. ob prenovi tehnoloških procesov, usklajevanju okoljske zakonodaje z evropskimi smernicami), pri preostalih pa je potrebno stanje okolja še izboljšati.

Preglednice 1-10: Prednostni vrstni red (po mnenju članov SZU) možnosti/priložnosti, ciljev in ukrepov na področju okoljskih (naravnih) pokrajinskih virov v MO Velenje

1	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	ZRAK		
1.	povečana prometna dejavnost povzroča onesnaževanje zraka	izboljšanje kakovosti zraka v mestu in primestnih naseljih	<ul style="list-style-type: none"> • pripraviti program zmanjševanja prometa in povečati nadzor prometa v mestu • ureditev omrežja kolesarskih stez in urejenih peš poti • subvencionirati javni potniški promet • vzpostavitev ustreznega imisijskega nadzora za ugotavljanje vplivov prometa • vzgoja in ozaveščanje prebivalcev za zmanjšanje emisij iz prometa
2.	<ul style="list-style-type: none"> • dograditi čistilne naprave (filtre) na proizvodnih objektih (industrijskih, obrtnih in energetskih) • emisije iz individualnih kurišč • emisije skladiščenih energetskih surovin, npr. deponija premoga 	<ul style="list-style-type: none"> • ugotoviti dejansko stanje onesnaževanja iz posameznih stacionarnih virov • zmanjšati emisije iz individualnih kurišč 	<ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev ustreznega imisijskega nadzora v Šaleški dolini za vse onesnaževalce • izdelati kataster vseh onesnaževalcev • nadaljevanje programa daljinskega ogrevanja in plinifikacije občine • zagotoviti javnost podatkov
3.	vpliv kmetijstva (škropiva)	zmanjšati porabo kemičnih sredstev in povečati uporabo manj škodljivih načinov kmetovanja	<ul style="list-style-type: none"> • programi za vzpodbujanje biokmetijstva (biovrtnarjenja) • svetovanje in izobraževanje zaposlenih v kmetijski dejavnosti (predavanja, zgibanke, okrogle mize)
4.	vpliv plinastih onesnažil na gozdove	izboljševati in ohranjati stanje gozdnih sestojev, da bodo čim manj ranljivi	<ul style="list-style-type: none"> • odlok o zaščiti primestnih zaščitnih gozdov in ostalih gozdnih površin (ravnanje z gozdovi) • zmanjševanje vseh emisij v zrak

2	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	VODE		
1.	neizkoriščen je vodni potencial jezer (turizem in rekreacija)	ureditev in raba obstoječega objezerskega prostora z upoštevanjem varstva narave	<i>sonaravni prostorski načrt turistično-rekreativnega centra ob jezerih - najširše območje jezer (priprava in izvedba)</i>
2.	dograditi centralno in lokalne čistilne naprave	dokončno očiščenje odpadnih voda	<ul style="list-style-type: none"> • <i>dograditev in sanacija netesne kanalizacije</i> • <i>urediti in nadzorovati načine odvajanja odpadnih komunalnih vod, kjer ni mogoča /racionalna/ priključitev na ČN (razpršena gradnja)</i> • <i>izgradnj lokalnih čistilnih naprav, kjer ni racionalna priključitev na CČN Šaleške doline</i> • <i>upoštevati prostorski plan MO Velenje</i>
3.	onesnaženje zaradi industrijske, obrtne in kmetijske dejavnosti	varovanje voda	<ul style="list-style-type: none"> • <i>upoštevati in še bolj zaščititi varstvene pasove obstoječih in potencialnih virov pitne vode</i> • <i>podpora za okolju prijazne kmetovalce na območju vodovarstvenih pasov</i>
4.	neprimeren odnos do pitne vode	zagotoviti dovolj kvalitetne pitne vode za vse občane	<ul style="list-style-type: none"> • <i>urediti strožje varovanje vodnih virov in dodatno ozavestiti ljudi o zmanjšanju porabe pitne vode</i> • <i>zagotoviti pitno vodo in izboljšati kakovost površinskih voda</i> • <i>preprečiti izgube pitne vode iz sistema</i> • <i>zamenjava neustreznih cevi (azbestnih)</i> • <i>zmanjšati uporabo pitne vode za tehnološke namene</i>
6.	urejanje in vzdrževanje vodotokov	ohranitev in izboljšanje vodotokov	<ul style="list-style-type: none"> • <i>dosleden nadzor vodnih virov in vodotokov (onesnaževalcev/individualnih iztokov) ter sanacija, kjer je potrebno</i> • <i>upoštevanje državnih in lokalnih predpisov (Sanacijski program za vode)</i> • <i>stalno dopolnjevanje katastra onesnaževalcev</i>

			<ul style="list-style-type: none">• <i>nadaljevanje in dopolnitev monitoringa kakovosti voda v Šaleški dolini (za vse vodotoke in jezera)</i>
--	--	--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

3	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	TLA		
1.	poškodbe površja (ugrezanje, usadi)	ponovna uporaba teh površin	<ul style="list-style-type: none"> • popis in izdelava baze podatkov (GIS) • dosledni nadzor posegov v prostor • dokončno (strokovno) izvedena sanacija tal • idelati in sprejeti Sancijski program za varstvo tal
2.	načrtovanje rabe tal	sonaravno/trajnostno usklajena raba tal	<i>slediti sonaravnim/trajnostnim smernicam v veljavnih občinskih prostorskih aktih (ohranjati kulturno krajino, omejitev novogradenj na obstoječa kmetijska in gozdna zemljišča, omejiti širitev stavbnih zemljišč na najboljša kmetijska zemljišča in gozdna zemljišča)</i>
3.	nenadzorovana uporaba škropliv in gnojil	manjša in strokovno utemeljena uporaba	<i>izdelati priporočila za kmetovanje</i>
4.	ureditev parkovnih površin	več urejenih parkovnih in zelenih površin, namenjenih sprostitvi ter urejena okolica objektov	<i>pripraviti ter izvesti program ureditve zelenih in parkovnih površin</i>

4	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	RASTLINSTVO		
1.	zaščita ogroženih rastlin in znamenitosti	zaščiten in ohranjen naravna dediščina	<i>pripraviti program zaščite naravnih vrednot in naravnih znamenitosti občine</i>
2.	možnost zmerne in mehke rekreacije v gozdu	urejene rekreativne površine (mehka rekreacija) v gozdovih v neposredni bližini mesta	<i>izdelati program za izvedbo sonaravne turistične in rekreativne dejavnosti</i>
3.	zeleno površine v mestu in primestju	čim več zelenih površin v mestu	<i>pripraviti program ureditve zelenih in parkovnih površin</i>
4.	spodbujati pestrost vrst	dosledno slediti konvenciji o ohranjanju biotske pestrosti	<i>izdelati program ohranjanja biotske (in krajinske) pestrosti v občini</i>

5	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	ŽIVALSTVO		
1.	zaščititi ogrožene živalske vrste in ohranjati biotsko pestrost	ohraniti čim več prostora v sonaravni obliki (zaščitena območja)	<i>pripraviti program zaščite naravnih vrednot in znamenitosti (po predhodni inventarizaciji stanja)</i>
2.	skrb za ustrezne življenjske pogoje ptic v mestu	čim več različnih vrst ptic v mestu	<i>izdelati program ohranjanja biotske pestrosti v občini</i>
3.	spodbujati društva, ki se ukvarjajo z različnimi živalskimi vrstami (npr. ribiči, lovci idr.)	vzgoja prebivalstva na temo varovanja okolja in aktivna vključitev društev	<i>pripraviti programi za ozaveščanje prebivalcev lokalne skupnosti za različna področja (favna, flora, odpadki ipd.)</i>
4.	nadzorovano spodbujati avtohtone živali v vodah	ohranjena biotska pestrost	<i>izdelati program ohranjanja biotske pestrosti v občini</i>
5.	neprimeren odnos do živali	<ul style="list-style-type: none"> • čim več oblik izobraževanja s strani različnih društev • večja odgovornost lastnikov 	<i>ozaveščanje prebivalcev lokalne skupnosti glede ravnanja z divjimi živalmi in domačimi živalmi (kultura sprehajanja občanov z domačimi živalmi, ravnanje z živalskimi iztrebki v mestu, zavetišča za domače in divje živali, hoteli za domače živali, ipd.)</i>

6	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	ČLOVEK		
1.	okoljsko nevezgojen in neizobražen	večja okoljska ozaveščenost vseh generacij pri odnosu do narave, sočloveka ter za zdravo življenje	<i>programi za ozaveščanje prebivalcev lokalne skupnosti za različna področja; favna, flora, odpadki (EKO šole, učne poti, zgibanke, izobraževanje učiteljev ipd.)</i>
2.	vandalizem in kriminal kot gmotna in psihična obremenitev družbe	znižati število kriminalnih dejanj in pojavov vandalizma; Velenje – varno mesto	<ul style="list-style-type: none"> • <i>povečan nadzor na javnih mestih</i> • <i>preventivna dejavnost (ozaveščanje, izobraževanje, svetovanje)</i>
3.	pojavljajo se različne vrste odvisnosti	mesto brez drog in drugih oblik odvisnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>povečan nadzor na javnih mestih</i> • <i>preventivna dejavnost (ozaveščanje, izobraževanje, svetovanje)</i>
4.	okrepiti obveščanje javnosti na področju ekologije	večja obveščenost občanov o stanju okolja (dostop do okoljskih podatkov)	<i>pripraviti programe za ozaveščanje prebivalcev lokalne skupnosti za različna področja – stanje okoljskih virov; lokalni mediji, seminarji ipd.</i>
5.	škodljivost »divjih« posegov v okolje	sonaravna in trajnostna namenska raba prostora	<ul style="list-style-type: none"> • <i>popis in analiza (zakonsko) neustreznih posegov v prostor</i> • <i>dosledno ukrepanje glede "črnih" gradenj</i> • <i>slediti sonaravnim/trajnostnim usmeritvam prostorskega plana občine in prostorske zakonodaje</i>

7	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	BIOTOP		
1.	poostritev lokalnih okoljskih kriterijev, npr. ohranjanje kakovosti vode reke Pake in pritokov	izboljšana kvaliteta naravnih virov, npr. vodotokov	<ul style="list-style-type: none"> • <i>popis ter analiza habitatov in inventarizacija naravnih okoljskih virov</i> • <i>uskladitev normativov glede na strokovno mnenje na občinski ravni</i>
2.	obnavljanje naravnemu podobnega stanja biotopov	popolna sanacija stanja biotopov; ohranitev in obnova biotske pestrosti, npr. mokrišč	<ul style="list-style-type: none"> • <i>slediti predpisom in zahtevam okoljskih dokumentov (občinskih, NPVO, evropske direktive) ob upoštevanju rezultatov analize stanja biotopov</i> • <i>strokovno nadzorovani posegi</i> • <i>spodbujati ekološko kmetijstvo</i>
3.	načrtovanje posegov	ohranjanje primarnih in pomembnih sekundarno nastalih biotopov	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nadzor nad nelegalnimi posegi (npr. izkoriščanje mineralnih surovin)</i> • <i>slediti usmeritvam prostorskega plana občine in prostorske zakonodaje</i> • <i>sodelovanje kmetovalcev s kmetijsko svetovalno službo</i> • <i>sodelovanje lastnikov gozdov z gozdarsko službo</i> • <i>sodelovanje z Zavodom za naravno dediščino v zvezi z ohranjanjem biotopov</i>
4.	celovito vzdrževanje mestnih zelenih površin	zeleno Velenje: vzdrževanje, obnavljanje in širjenje zelenih površin (ozelenitev betonskih naselij)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>(skladno z zakoni) pripraviti program ureditve zelenih in parkovnih površin (vzdrževanje drevesnih in grmovnih vrst)</i> • <i>dokončna ureditev Sončnega parka</i>
5.	spodbujati biotsko pestrost	zagotoviti pogoje za biotsko pestro okolje (rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>program ohranjanja biotske pestrosti v občini</i> • <i>ozaveščanje in svetovanje kmetovalcev o pomenu naravne raznovrstnosti, ohranjanju avtohtonih vrst, ipd.</i> • <i>varovanje gozdnih robov</i>

8	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	ODPADKI		
1.	neurejena (divja) odlagališča	odpraviti neurejena (divja) odlagališča	<ul style="list-style-type: none"> • <i>stalno ozaveščanje prebivalcev (zloženske, TV oddaje, časopis, radio)</i> • <i>zagotoviti sredstva za sanacijo neurejenih odlagališč in postriti nadzor nad povzročitelji</i>
2.	odlagališče gradbenih odpadkov	vzpostavitev sistema za ravnanje z gradbenimi odpadki	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zagotovitev lokacije in izvedba zakonsko predpisanega odlagališča gradbenih odpadkov</i>
3.	nevarni odpadki	vzpostavitev sistema za ravnanje z odpadki	<ul style="list-style-type: none"> • <i>dosledno izvajanje novih pravilnikov o ravnanju in odlaganju nevarnih odpadkov (ločevanje zbiranje, sortiranje in nevarnih odlaganje odpadkov)</i> • <i>ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev</i>
4.	ločeno zbiranje odpadkov na izvoru in predelava	zmanjšati količino odpadkov za odlaganje na izvoru in čim več odpadkov reciklirati	<ul style="list-style-type: none"> • <i>doslednost pri ločenem zbiranju odpadkov</i> • <i>izgradnja reciklirnega centra za odpadke (lokacija)</i> • <i>ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev</i>
5.	javno odlagališče	vzpostavitev sistema za ravnanje z odpadki, skladno z zakonskimi predpisi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>omogočiti javnosti bolj dostopno odlagališče</i> • <i>ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev</i>

9	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	HRUP		
1.	petarde	dosledno spoštovanje zakonskih predpisov	<ul style="list-style-type: none"> • <i>poostriti nadzor javnega reda in miru</i> • <i>ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev</i>
2.	večerne mestne prireditve (občasno); lokali	<ul style="list-style-type: none"> • spodbujanje organiziranih in nadzorovanih mestnih prireditev in spodbujanje ustvarjalne kulture mladih • upoštevanje obratovalnega časa lokalov 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ustrezno oglaševanje</i> • <i>pritegniti prebivalce k sodelovanju</i> • <i>poostriti nadzor javnega reda in miru</i>
3.	promet	zmanjšanje hrupa zaradi prometa	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ugotoviti vire hrupa (kataster)</i> • <i>opravljanje rednih meritev (monitoringa) hrupa</i> • <i>nadzor peš con in parkov</i> • <i>izdaja ustreznih odlokov</i>

10	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	RADIOAKTIVNOST		
1.	prepoved izgradnje odlagališča radioaktivnih odpadkov	zagovarjamo stališče proti izgradnji odlagališča za nizko, srednje in visoko radioaktivne odpadke v občini in širši okolici.	<i>izdelati energetski program lokalne skupnosti</i>
2.	nasprotovanje rabi jedrske energije	pridobivanje električne energije v Šaleški dolini iz obnovljivih virov, vendar ne z uporabo jedrske energije	<i>izdelati energetski program lokalne skupnosti</i>
3.	izobraževanje ljudi in sprotno ter korektno obveščanje o meritvah	izobraževanje in obveščanje javnosti o meritvah in rezultatih meritev radioaktivnega sevanja v okolju	<i>programi za ozaveščanje prebivalcev lokalne skupnosti za različna področja (stanje okoljskih virov)</i>
4.	uporaba radioaktivnih virov v zdravstvu	potrebno je povečati obveščenost zdravstvenih zavarovancev o nevarnostih preiskav v zvezi z radioaktivnimi viri	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ovrednotiti zdravstveno stanje prebivalcev v občini</i> • <i>programi za ozaveščanje prebivalcev lokalne skupnosti za različna področja (zdravo življenje, prehrana, zgodnje odkrivanje bolezni ipd.)</i>

6.4 Gospodarski pokrajinski viri v MO Velenje

Lokalna agenda 21 v MOV predstavlja optimističen razvojni načrt družbe (gospodarskih in socialnih pokrajinskih virov) kot samouravnavačnega sistema, ki se bo sposoben sam uravnotežiti z okoljskimi (naravnimi) pokrajinskimi viri, hkrati pa bi se ohranjala gospodarski razvoj in napredek ter dvigovala kakovostna raven življenja lokalnega prebivalstva. Potrebno je odstraniti preživele gospodarske strukture, t.j. zmanjšati in prenehati z nesonaravnimi in netrajnostnimi oz. dolgoročno neuravnoteženimi vzorci proizvodnje in potrošnje (nujna je minimizacija porabe energije, surovin in nastajanja odpadkov, premalo učinkovita in uspešna proizvodnja ter potratna potrošnja, premalo okolju prijaznih tehnologij ipd.). Za nujno pa sta se izkazala tudi vzpostavitev in vzdrževanje dobrih povezav in sodelovanja gospodarskih pokrajinskih virov v regijskem okviru ne glede na trenutno nedorečenost regijskih meja, saj se skupnih problemov ne da reševati brez skupne organiziranosti.

Preglednice 11-20: Prednostni vrstni red (po mnenju članov SZU) možnosti/priložnosti, ciljev in ukrepov na področju gospodarskih pokrajinskih virov v MO Velenje

11	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
	<i>pokrajinski vir / področje</i>	GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	
1.	veliki vplivi izkopavanja premoga na okolje	izkoriščanje pridobljenega znanja za nadaljnji razvoj in popolna sanacija naravnega okolja	<i>Spodbujati izobraževalne programe s področja varovanja okolja in odpravljanja okoljskih škod</i> <i>Nadaljevati s sanacijskimi ukrepi na vseh ravneh (varstvo zraka, vode, tal)</i>
2.	premajhno koriščenje gospodarske (GZ) in obrtne zbornice (OZ) ter drugih institucij	zagotoviti vidnejšo vlogo GZ in OZ pri oblikovanju lokalne in regionalne politike in razvoja	<i>predstaviti javnosti in potencialnim uporabnikom vlogo in pomen GZ in OZ</i>
3.	prevladovanje premogovništva in elektro-industrije	spodbujanje rasti malega gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> • <i>programi za razvoj malega gospodarstva (podjetniški inkubatorji)</i> • <i>omogočiti (prostorsko) razvoj malega gospodarstva</i>
4.	spodbujanje (tudi finančno) uspešnih podjetij in posameznikov	Velenje – mesto uspešnih podjetij	<ul style="list-style-type: none"> • <i>programi za razvoj in uspešno delovanje gospodarstva</i> • <i>podpora projektom, ki doprinašajo k sonaravn./trajnostnemu razvoju MOV</i>
5.	pomanjkanje delovnih mest	širok izbor kadrov	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pobude občine in vseh gospodarskih subjektov pri oblikovanju državnih izobraževalnih programov za popestritev izobraževalnih ustanov in programov v občini</i>

6.	odhajanje izobraženih kadrov	pravočasna usmeritev (že v OŠ); vzgojiti lasten kader	<i>ponuditi delovna mesta in primerne pogoje bivanja, ki bodo zadržala primanjkljaj kadrov</i>
12	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	MALO GOSPODARSTVO		
1.	ni dolgoročne politike za razvoj malega gospodarstva (MG)	nadaljnje razvijanje sodelovanja MG in ostalih gospodarskih dejavnosti ter zadrževanje kapitala v dolini	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pobude z občinske strani (tj. prilagojene razvoju občine) pri oblikovanju državnih izobraževalnih programov</i> • <i>programi za razvoj in uspešno delovanje malega gospodarstva (podjetniški inkubatorji)</i> • <i>podpora skupnim nastopom na tujih trgih</i> • <i>okoljsko svetovanje in ozaveščanje podjetnikov</i>
2.	administrativno oteževanje razvoja	poenostavljeno izpolnjevanje pogojev in pridobivanje dovoljenj	<i>spodbujanje (tudi finančno) uspešnih podjetij in posameznikov</i>
3.	premalo spodbujanja tradicionalnih obrti	<ul style="list-style-type: none"> • obuditev in trženje tradicionalnih obrti • prilagoditi zahteve in davke vrsti ter velikosti dejavnosti • nuditi lokacije po primernih cenah 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>programi za razvoj in uspešno delovanje malega gospodarstva</i> • <i>spodbujanje (tudi finančno) uspešnih podjetij in posameznikov</i>
4.	neprimernost delovnih pogojev v nekaterih obratih	dobri delovni pogoji	<i>dosledno izpolnjevanje Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o varstvu pri delu</i>
5.	<ul style="list-style-type: none"> • finančna nedisciplina • VIP politika zaposlovanja • delo na črno oz. na sivo 	<ul style="list-style-type: none"> • podjetnikom vzgojiti zavest dobrega gospodarja • bolje izkoriščati finančno svetovanje Gospodarske in Obrtna zbornice 	<i>uvesti strožji nadzor nad delodajalci in delojemalci</i>

13	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	KMETIJSTVO		
1.	kmečki turizem	povečanje števila kmetij, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom (dopolnilna dejavnost mešanih kmečkih gospodinjstev oz. manjših kmetij)	<i>program razvoja kmetijske dejavnosti v občini</i>
2.	omejena finančna sredstva	1 % proračunskih sredstev za kmetijstvo	<i>program razvoja kmetijske dejavnosti v občini</i>
3.	ekološko kmetovanje in kmečka tržnica	več ekoloških kmetij	<i>program razvoja kmetijske dejavnosti v občini; podpirati integrirano varstvo rastlin in biokmetijstvo</i>
4.	vključevanje v programe EU	aktivnejše vključevanje kmetijstva v programe EU	<i>program razvoja kmetijske dejavnosti v občini</i>

14	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	ZAPOSLOTVENA STRUKTURA		
1.	javna dela	znižati stopnjo brezposelnih	<i>ohranitev javnih del oz. uvedba podobnih možnosti izvajanja družbenih dejavnosti (pripraviti program zaposlovanja v občini)</i>
2.	slaba kontrola dela na črno	preprečevanje dela na črno	<i>uvesti strožji nadzor nad delodajalci in delojemalci</i>
3.	premajhen izbor poklicev	zagotavljanje pestrejših ponudb kadrov	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pripraviti program zaposlovanja v občini</i> • <i>popestrili oz. povečati ponudbo izobraževalnih ustanov</i>
4.	pomanjkanje novih delovnih mest	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ustvarjanje novih delovnih mest</i> • <i>iskanje alternativnih programov zaposlitve</i> 	<i>program izobraževanja prilagoditi potrebam gospodarstva in malega gospodarstva v občini</i>
5.	delovni čas	uskladitev in skrajšanje delovnega časa ter uvajanje dela na domu	<i>Dosledno izpolnjevanje Zakona o delovnih razmerjih Intenzivno nadaljevati projekt "Velenje - E mesto"</i>

15	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	IZOBRAZBENA STRUKTURA		
1.	funkcionalno znanje in duhovna rast	zvišanje nivoja znanja in splošne razgledanosti	<i>dopolniti izobraževalne programe</i>
2.	premalo upoštevanje usposobljenosti pri zaposlovanju	profesionalno kadrovanje	<i>doslednost pri upoštevanju razpisnih pogojev brez vmešavanja politike in drugih interesov</i>
3.	izobraževanje ob delu	permanentno izobraževanje zaposlenih	<i>ozaveščanje delodajalcev za dodatno izobraževanje kadrov</i>
4.	uskladitev načrtov gospodarstva in družbene dejavnosti z izobraževalnimi institucijami	uskladitev ponudbe in povpraševanja po kadrih	<i>pobude s strani občine in vseh gospodarskih subjektov občine pri oblikovanju državnih izobraževalnih programov, ter povečati obseg štipendiranja šolanja na vseh nivojih</i>
5.	ponudba šolskega centra	dograjevanje izobraževalnih programov ter prostorske rešitve zanje	<i>pobude s strani občine in vseh gospodarskih subjektov občine pri oblikovanju državnih izobraževalnih programov ter povečati obseg štipendiranja šolanja na vseh ravneh</i>

16	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	UREJANJE PROSTORA		
1.	nedokončana ureditev okolice jezer	urejena okolica jezer	<ul style="list-style-type: none"> • <i>v občinski prostorski plan vključiti sonaravno načrtovano rabo pojezerskega območja (upoštevati povpraševanje potencialnih uporabnikov površin, ohranjanje naravne in kulturne pokrajine ...)</i> • <i>upoštevati strokovne in ne politične odločitve</i>
2.	zapleti pri postopkih za pridobitev dovoljenj pri gradnji	skrajšanje in poenostavitev postopkov pridobivanja ustreznih dovoljenj	<i>dopolniti in spremeniti Zakon o graditvi objektov in Zakon o urejanju prostora</i>
3.	nepopolno infrastrukturno	urejena infrastruktura na	<i>pripraviti prostorske načrte za</i>

	omrežje izven občinskega središča	podeželju	dokončno infrastrukturno ureditev primestnih predelov in podeželja občine
4.	obvoznica	speljati promet izven mestnega centra	pripraviti načrte in strokovne podlage za prometno razbremenitev centra mesta Velenje in izvesti vse aktivnosti za boljšo povezavo Šaleške doline z avtocestno mrežo RS in s Koroško regijo (do Avstrije)
5.	premalo nadzora	varnost občanov	dežurni policisti v centru in redni obhodi
17	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>		<i>CILJI</i>
<i>POKRAJINSKI VIR / PODROČJE</i>		PROMET	
1.	povezati Koroško regijo in Šaleško dolino na slovenski avtocestni križ	izgradnja moderne ceste za povezavo z avtocesto	<ul style="list-style-type: none"> • pripraviti strategijo razvoja osebnega in javnega cestnega ter kolesarskega omrežja upoštevaje mirujoči promet, potrebe občanov in dejansko stanje cestišč ter rezultate štetja prometa • pripraviti načrte in strokovne podlage za prometno razbremenitev centra mesta Velenje in izvesti vse aktivnosti za boljšo povezavo Šaleške doline z avtocestno mrežo RS in s Koroško regijo (do Avstrije) • izgradnja parkirnih hiš v centralnih predelih mesta Velenje • izgradnja kolesarskih stez in pešpoti na celotnem območju občine • vzpostavitev javnega potniškega omrežja
2.	lokalni potniški prevoz (JPP)	<ul style="list-style-type: none"> • povečati uporabo javnih prevoznih sredstev • z anketo javnega mnenja ugotoviti potrebe po krožni poti JPP, ki bi zamenjala osebni avtomobilski promet 	
3.	neurejene kolesarske steze	povezati odseke kolesarskih stez	
4.	parkirni prostori	<ul style="list-style-type: none"> • odpraviti pomanjkanje parkirnih mest v centru mesta • ne graditi na račun zelenic; racionalna je le gradnja garažnih hiš v nadstropjih 	
5.	nadzor v centru	odstraniti motoriste iz con za pešce	
6.	obnova cest	sprotna obnova vozišč	

18	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>		<i>CILJI</i>
<i>POKRAJINSKI VIR / PODROČJE</i>		KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	
1.	pomanjkljiva ureditev na podeželju	urejena infrastruktura na podeželju	dopolniti infrastrukturno ureditev primestnih območij občine
2.	odvoz kosovnih odpadkov (večkrat letno)	zagotovitev odvoza kosovnih odpadkov na celotnem območju občine Velenje	slediti programu Ravnanje z odpadki v MO Velenje
3.	ceste	redno vzdrževanje in prenova cest v mestu	ugotoviti stanje cestnih površin in kvalitetno izvajati vzdrževanje cest, vključno z zimskim vzdrževanjem

4.	ozaveščanje prebivalcev (uporabnikov)	dosledno izvajanje ločenega zbiranja odpadkov	<i>slediti programu projektne skupine Ravnanje z odpadki</i>
5.	kolesarske steze (povezava)	ureditev kolesarskih stez in poti	<i>izdelati celovit projekt za ureditev kolesarskih stez v MO Velenje in jih postopoma zgraditi in urediti</i>
6.	centralna čistilna naprava	povezava podeželja s centralno čistilno napravo ali izgradnja lokalnih čistilnih naprav	<i>čimprej dograditi načrtovan biološki del CCN ter dograditi potreben kanalizacijski sistem Šaleške doline</i>
7.	dovolj sanitarij na prireditvah	večje število sanitarij na javnih prireditvah zahtevati z odlokom	<i>dopolniti Odlok o javnem redu in miru glede javnih prireditev, predvsem glede zagotovitve sanitarij ob teh prireditvah</i>

19	<i>MOŽNOSTI / PROBLEMI</i>	<i>CILJI</i>	<i>PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE</i>
<i>pokrajinski vir / področje</i>	KOMUNIKACIJE		
1.	premalo razvito (oddaljeni deli MOV) in neizkoriščeno telekomunikacijsko omrežje	<ul style="list-style-type: none"> • elektronsko opismenjevanje in dostop interneta vsem občanom • vzgajati kulturo uporabe mobilnih telefonov 	uresničevati zastavljeni program " Velenje -E mesto"
2.	povezovanje ljudi	dostopnost informacij, izmenjava	podpora društvenih aktivnosti (druženje, izmenjava informacij)
3.	možnost negativnega vplivanja vseh komunikacijskih sredstev in aparatov na zdravje človeka	ugotoviti dejanski vpliv na zdravje človeka	<ul style="list-style-type: none"> • vzpodbuditi raziskave na tem področju • ozaveščanje občanov • javno obveščanje občanov o rezultatih raziskav iz tega področja
4.	dopisništva v Velenju (Delo, Dnevnik,)	<ul style="list-style-type: none"> • organizirati dopisništvo v Velenju • promocija Velenja; zagotoviti prepoznavnost območja 	priprava promocijskega programa

20	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>		TURIZEM IN REKREACIJA	
1.	obnovitev rekreacijskih objektov in površin ter vzdrževanje	<ul style="list-style-type: none"> • ureditev teh objektov in poti • približati rekreacijske površine uporabnikom (namestitve v bližini bivalnega okolja) 	<i>pregled stanja in načrt za obnovo turistično–rekreacijskih objektov in površin</i>
2.	izraba kulturne in naravne dediščine (npr. Sončni park – botanični vrt, tematske poti)	<ul style="list-style-type: none"> • vzpostaviti turistično in rekreativno zanimivo infrastrukturo • aktivno vključiti naravno in kulturno dediščino v življenje občanov 	<i>program in strokovne podlage za sonaravno uporabo kulturne in naravne dediščine</i>
3.	premalo promocije turizma	povezovanje subjektov in objektov ter oblikovanje skupnih turističnih produktov	<i>program aktivnosti za širšo prepoznavnost MOV in njenega turizma (poleg Pikinega festivala pripraviti še kakšno odmevno in promocijsko učinkovito prireditev, prilagojeno posameznim ciljnim skupinam)</i>
4.	nočno življenje	oživitev nočnega življenja	<i>popestrili ponudbo dejavnosti in hkrati slediti predpisom Odloka o javnem redu in miru</i>
5.	potencial jezer	večji izkoristek vodnih površin	<i>sonaravno/trajnostno usklajen načrt rabe (ob)jezerskih površin</i>

6.5 Socialni pokrajinski viri v MO Velenje

Družbeni vidik, ki ga oblikujejo duhovna tradicija, umetnost in znanost, odločilno vpliva na oblikovanje posameznika, njegovih etničnih vrednot in obnašanja. Posebej pomembna sta vzgoja in izobraževanje (v najširšem smislu), ki pri ljudeh razvijata nova znanja, vrednote in sposobnosti, ki jih predstavlja naš način življenja. Pri udejanjanju načel sonaravnega in trajnostnega razvoja v postopku reševanja skupnih družbenih nalog in problemov pa imajo pomembno vlogo tudi državne institucije, ki pripravljajo in sprejemajo zakonske predpise, različne standarde ter smernice. Zato morajo postavljati takšne zakonodajne okvirje, ki bodo uveljavljali in zagotavljali uresničevanje načel sonaravne in trajnostne oz. dolgoročno uravnotežene družbe.

Preglednice 21-20: Prednostni vrstni red možnosti/priložnosti (po mnenju članov SZU), ciljev in ukrepanja na področju socialnih pokrajinskih virov v MO Velenje

21	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	STAROSTNA SESTAVA		
1.	skrb za starejše občane	<ul style="list-style-type: none"> zagotoviti brezplačno pomoč in varnost starejši populaciji dvigniti kvaliteto življenja 	<i>usposablja in podpora prostovoljnim dejavnostim (Hospic, Sonček)</i>
2.	kakovost življenja	ohranitev zdravega delovnega človeka in starostnika	<ul style="list-style-type: none"> <i>pripraviti sistem kazalcev kot mednarodno primerljivih meril za vrednotenje kakovosti življenja prebivalcev v občini</i> <i>med občani izvesti raziskavo javnega mnenja o kakovosti življenja prebivalcev</i>
3.	nestrpnost - solidarnost med generacijami, generacijski razkorak	<ul style="list-style-type: none"> zagotoviti starejšim enakopravnost v družbi vzpostaviti aktivni stik med generacijami 	<i>vzgoja (zakonsko usklajeni izobraževalni programi) za upoštevanje drugačnosti, strpnosti</i>
4.	pomanjkanje (nadstandardnih) kapacitet za oskrbo starejših občanov	udobno in kvalitetno življenje starostnikov	<ul style="list-style-type: none"> <i>popraviti normative in uvajati manjše domove</i> <i>dati možnost zasebnikom (koncesionarjem)</i> <i>izgradnja nadstandardnih kapacitet za oskrbo starejših</i>
5.	univerza za III. življenjsko obdobje	univerza za III. življenjsko obdobje bolj javno prepoznavna	<i>nadaljnja podpora dejavnim univerze za III. življenjsko obdobje</i>
6.	prehitro upadanje natalitete	popraviti pričakovano neugodno starostno sestavo	<i>olajšati življenje samohranilkam, mladim družinam (cene vrtcev, število prostih dni dopusta, stanovanjska politika)</i>

22	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	VZGOJA		
1.	vzgoja v družini (ni časa, volje, obup)	<ul style="list-style-type: none"> v družinah zvišati nivo znanja o vzgoji otrok ter starše ozavestiti v smislu odgovornosti v šole ponovno uvesti programe vzgoje 	<i>izvajanje programov o sodelovanju zdravstvenih in vzgojno-izobraževalnih ustanov s starši</i>
2.	neučinkovit represivni aparat (kriminal, problem vzgoje)	<ul style="list-style-type: none"> učinkovit nadzor in sodelovanje s starši spoštovanje pravil in organov nadzora 	<i>dopolnitev izobraževalnih programov s preventivno vzgojo</i>
3.	raba slovenščine v uradnih prostorih	slovenščina naj nam bo v ponos	<i> vključiti vsebine za spoštovanje (gojenje) materinega jezika in hkrati upoštevanje drugačnosti, strpnosti pri vzgoji</i>
4.	cene vrtcev	finančna dostopnost vrtcev	<i>olajšati življenje samohranilkam, mladim družinam</i>
5.	negativni vplivi nasilja v medijih	medije ozavestiti o njihovem vplivu predvsem na otroke in mladostnike	<i> vključiti vsebine o pomenu in vplivu medijev na otroke in mladino pri izobraževanju medijskih poklicev</i>

23	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	IZOBRAŽEVANJE		
1.	premalo izobraževalnih programov za dekleta	<ul style="list-style-type: none"> povečati srednješolske, višješolske in visokošolske programe za dekleta povečati migracije študentov v Velenje 	<ul style="list-style-type: none"> <i>popestriti (srednješolske) izobraževalne programe</i> <i>sodelovanje z GZ</i>
2.	vseživljenjsko učenje	večja razgledanost, funkcionalna pismenost in duhovna rast občanov	<i>dopolniti vzgojno-izobraževalne programe</i>
3.	intenzivnejše vključevanje učiteljev v širše družbene dejavnosti	večja vloga šol in učiteljev v družbenem življenju v mestu	<i>spodbuda in podpora pedagoškim delavcem za izvenšolsko udejstvovanje</i>
4.	izobraževanje kadrov za vzgojo	usposobljeni pedagoški kadri	<i>upoštevanje (ostrejših) meril pri izboru vzgojno-izobraževalnih kadrov</i>

24	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	MIGRACIJE		
1.	beg možganov	ponuditi delovna mesta za šolane kadre	<i>pripraviti Program izobraževanja in zaposlovanja ter ga prilagoditi potrebam druženih in gospodarskih subjektov v občini</i>
2.	neracionalni prevozi	zmanjšanje uporabe avtomobilov v mestu	<i>pripraviti strokovne podlage in načrt razbremenitve centra mesta, ureditev kolesarskih stez in javnega prometa</i>
3.	raba slovenščine in ostalih jezikov	spoštovanje različnosti	<i>vzgoja (zakonsko usklajeni izobraževalni programi) za upoštevanje in spoštovanje drugačnosti (strpnost)</i>
4.	praznjenje podeželja	spodbujati zaposlovanje na podeželju	<i>pripraviti Program izobraževanja in zaposlovanja ter ga prilagoditi potrebam druženih in gospodarskih subjektov v občini</i>

25	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	NARODNOST		
1.	raba slovenskega jezika	spoštovanje slovenskega jezika	<i> vključevanje vsebin za spoštovanje (gojenje) materinega jezika in hkrati upoštevanje drugačnosti in strpnosti pri vzgoji in izobraževanju ter v vseh ostalih dejavnostih druženega življenja</i>
2.	upoštevati in spoštovati različnost narodov	sprejemanje drugih narodov	
3.	poostriti pogoje za državljanstvo	dosledno spoštovanje zakonov	
4.	enakopravnost državljanov	enakopravnost vseh narodov	

26	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	ZDRAVSTVO		
1.	pojavnjajo se različne vrste odvisnosti (alkohol, droge ipd.)	<ul style="list-style-type: none"> • preprečevanje odvisnosti (preventiva in kurativa) • strokovna pomoč odvisnikom in njihovim družinam 	<i>sprememba zakonodaje, ki bi dodelila občinam več sredstev za izvedbo programov za preventivo (vzgojni, izobraževalni, zdravstveni programi)</i>
2.	zdravstvena vzgoja za zdravo življenje	čim bolj zdrave populacije in zdrav način življenja: gibanje, uravnotežena prehrana, odpravljanje stresa, dovolj počitka, pozitiven odnos zdravja	<i>programi za ozaveščanje občanov</i>
3.	predolge čakalne dobe za specialiste	uporabiti zdravstveno storitev, ko jo potrebuješ	<i>pritegniti več specialistov v občino (omogočiti ustrezne pogoje dela, štipendiranje domačih kadrov, ipd.)</i>

27	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	SOCIALA		
1.	negotova prihodnosti zaradi strahu pred zapiranjem delovnih mest	prilagajati gospodarske panoge potrebam na trgu	<i>program izobraževanja in zaposlovanja prilagoditi potrebam družbenih in gospodarskih subjektov v občini</i>
2.	delitev socialne pomoči	zmanjšati število primerov socialnih problemov	<ul style="list-style-type: none"> • poenotiti kriterije za dodelitev socialne pomoči • seznaniti javnost z možnostmi dodeljevanja soc. pomoči družinam in posameznikom • tehnološka in pravna podpora pri izvajanju obstoječih kriterijev
3.	spodbujanje dodatnih dejavnosti na kmetih	omogočiti kmetom dovolj kvalitetno življenje na kmetiji in obdržati mlade ljudi na kmetiji	<i>spodbuda in podpora perspektivnim kmetijam (s pripravljenim programom)</i>
4.	Varstveno delovni center Ježek Velenje	izvedba optimalna investicije v Varstveno delovni center	<i>nadaljnja podpora dejavnostim za občane s posebnimi potrebami</i>
5.	domovi za ljudi z motnjami v duševnem zdravju, zavetišče, materinski dom...	omogočiti ljudem v konkretnih stiskah in situacijah izbiro najustreznejše rešitve	<i>nadaljnja podpora dejavnostim za občane s posebnimi potrebami</i>
6.	invalidi	odstranitev ovir za dostop in zagotoviti boljše pogoje za invalide	<i>upoštevati (pri gradnji) potrebe vseh občanov</i>

28	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	KULTURA		
1.	knjižnica	novi prostori knjižnice	<i>program z določitvijo prioritete reševanja najbolj perečih problemov področja kulture v občini ter viri (vsebinskimi in finančnimi) za njihovo reševanje</i>
2.	finančna sredstva, namenjena kulturnim dejavnostim, upadajo	več programskih sredstev	
3.	kulturna krajina	prepoznavna (promovirana) in urejena kulturna krajina	
4.	kulturni dogodki	ohranjanje in razvoj kulturnih dogodkov	
5.	premalo ljubiteljske kulture; stojnice	<ul style="list-style-type: none"> • ohranitev običajev • nadzorovan izbor stojnic, ki tematsko ustrezajo posameznim prireditvam 	

29	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>	NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA		
1.	zaščita območja »Škalske ugreznine«	<ul style="list-style-type: none"> • dokončna ureditev območja • ohraniti zelene površine in omogočiti razvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>popis habitatov in inventarizacija naravnega okolja v občini</i> • <i>pripraviti dokumente za razglasitev krajinskih parkov in naravnih kvalitet v občini (upoštevaje okoljske predpise na vseh ravneh)</i> • <i>sprejetje strategije varovanja naravnega okolja</i> • <i>ustanoviti službo za upravljanje z razglašenimi naravnimi spomeniki/parki</i> • <i>ozaveščanje prebivalcev</i>
2.	zagotovitev sredstev za obnovo kulturne in naravne dediščine	ohraniti kulturno in naravno dediščino in jo približati obiskovalcem	<i>program in strokovne podlage za sonaravno uporabo kulturne in naravne dediščine</i>
3.	krčenje naravnega okolja za divjad in ostale prostoživeče vrste	ohraniti optimalni prostor za življenje divjadi in ostalih prostoživečih vrst	
4.	ohranjanje ljudskih običajev	ohranjati ljudske običaje	
5.	Velenje kot arhitekturna transferzala in ostale tematske poti	<ul style="list-style-type: none"> • ohraniti arhitekturni izgled mesta moderne dobe • promocija mesta in občine, prepoznavnost občine 	

30	MOŽNOSTI / PROBLEMI	CILJI	PREDLAGANI UKREPI, RAZISKAVE
<i>pokrajinski vir / področje</i>		ŠPORT	
1.	center vodnih športov ob jezeru	povezava turizma in športa	<ul style="list-style-type: none"> • <i>program/strategija razvoja športne dejavnosti v občini, usklajena z nacionalnim programom športa v RS (NPS)</i> • <i>služba za upravljanje in vzdrževanje športnih objektov ter površin v MOV</i> • <i>sprejem meril in kriterijev za sofinanciranje programov športa v občini</i>
2.	ni koncepta razvoja športa	povečati odstotek športno aktivnih prebivalcev	
2.	kopališče	izgradnja bazenskega kompleksa	
4.	telovadnice	več finančnih sredstev v občinskem proračunu, namenjenih športno-rekreativnim površinam	
5.	popularizacija športa med mladimi	namenska poraba sredstev	

7.0 Določbe za izvajanje Programa LA 21 v MO Velenje

7.1 Potrditev Programa LA 21 v MO Velenje

Program lokalna agenda 21 v MO Velenje obravnava in sprejme Svet mestne občine Velenje.

7.2 Izvajanje Programa LA 21 v MO Velenje

Izvajanje Programa lokalna agenda 21 v MO Velenje zagotavljajo:

- lokalna skupnost - Mestna občina Velenje,
 - z vključevanjem načel sonaravnega in trajnostnega razvoja kot temeljnih usmeritev pri delovanju lokalne skupnosti (občine) v vse njene projekte, plane, politike, dokumente in aktivnosti;
 - izvaja merjenje, spremljanje ter pregled napredovanja Programa LA 21 v MO Velenje (glede na zastavljene, sonaravno in trajnostno usmerjene cilje), o katerem tudi poroča (poročilo je temeljna podlaga za nadaljnje ukrepanje in odločanje lokalne skupnosti);
 - v sodelovanju z vsemi družbenimi sektorji v lokalni skupnosti (občini), katerih delovanje in načrtovanje sta sonaravno in trajnostno usklajena, in lokalnim prebivalstvom;
- v primarno dejavnost (kmetijstvo, ribištvo, gozdarstvo, lovstvo) vključeni lokalni prebivalci;
- akterji lokalnih gospodarskih (podjetja in njihova združenja) in negospodarskih dejavnosti (terciarni, kvartarni sektor);
- izvajalci lokalnih javnih služb, posameznih zadev na področju lokalnih javnih služb in nosilci lokalnih javnih služb na vseh področjih;
- prebivalci lokalne skupnosti (občine) kot posamezniki ali organizirani v društva, strokovna in druga združenja ter druge nevladne organizacije.

7.3 Spremljanje izvajanja Programa LA 21 v MO Velenje)

Udejanjanje zastavljenih sonaravnih in trajnostnih ciljev Programa LA 21 v MO Velenje oziroma izvajanje ukrepov spremlja lokalna oblast v sodelovanju s člani skupine zainteresiranih udeležencev (SZU) kot predstavniki lokalnega prebivalstva (različnih strok, nevladnih organizacij in ostale širše javnosti) v obliki srečanj delovnih skupin in delavnic SZU. Program LA 21 v MO Velenje vodi (nadzira) ter usklajuje (dopolnjuje) Urad za okolje in prostor Mestne občine Velenje, ugotovitve in rezultate pa vsake tri leta strne v poročilu, s katerim so seznanjeni in ga obravnavajo tudi člani Sveta Mestne občine Velenje.

7.4 Obveščanje lokalnega prebivalstva

Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhus, 1998) zagotavlja enakopravnost »vseh oseb sedanje in prihodnjih generacij, da s pravico do dostopa do informacij, do aktivne soudeležbe javnosti pri odločanju ter pravnega varstva v okoljskih zadevah živijo v okolju, primernem za njihovo zdravje in blaginjo«.

Javnost na območju lokalne skupnosti MO Velenje se obvešča v skladu z načelom javnosti iz 14. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS 32/93, 44/95, 1/96, 9/99, 56/99 in 22/00) preko sredstev javnega obveščanja, na podlagi 25. člena Zakona o medijih (Uradni list RS št. 35-2043/2001) ter Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) (Ur. l. RS, št. 9/03)

Program lokalna agenda 21 za Mestno občino Velenje ima javni značaj in je na vpogled na Uradu za okolje in prostor Mestne občine Velenje.

7.5 Pričetek veljavnosti Programu LA 21 v MO Velenje

Ta Program začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem vestniku MO Velenje.

8.0 Uporabljeni viri in gradiva

1. Adger, N. / Atkinson, G. / Brisson, I. / Brown, K. / Dubourg, R. / Fankhauser, S. / Jordan, A. / Maddison, D. / Moran, D. / O'Riordan, T. / Pearce, D. / Powell, J. / Turner, R. K. 1994. Blueprint 3, Measuring sustainable development. London, CSERGE, EARTHS
2. Agenda 21 za Slovenijo, 1995: Prispevek nevladnih organizacij, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Ljubljana, 44 s.
3. Dejak, B., Flis, J., Horvat, A., Strmšnik, I., Wostner, P., Zupančič, I., 2002. Državni razvojni program 2001-2006, Povzetek predloga. Medmrežje: www.sigov.si/arr/9razno/pdf/drp-povzetek/1-dpr-pov.pdf (citirano 25. 07. 2003)
4. Geografski atlas Slovenije, Država v prostoru in času, 1998. Glavni uredniki Fridl, J., Kladnik, D., dr. Orožen Adamič, M., dr. Perko, D.. DZS, Ljubljana.

5. Hewitt, N., Otto–Zimmerman, K., 1997: Priročnik za načrtovanje okoljskih dejavnosti, evropski priročnik za načrtovanje Lokalnih agend 21, ICLEI, Freiburg, nemčija, Umanotera, Ljubljana, 64 s.
6. Keating, M., 1992: Agenda 21, The United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro.
7. Kladnik, D., 1999: Leksikon geografije podeželja, Inštitut za geografijo, Ljubljana.
8. Kladnik, D. in drugi, 2001: Geografija, leksikon, Učila International, Tržič
9. Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, 1998: (Aarhuska deklaracija; Convention on Access to Information, Public Participation in Decision–making and Access to Justice in Environmental Matters, 1998: Aarhus.
10. Lah, A., 2002: Okoljski pojavi in pojmi, Okoljsko izrazje v slovenskem in tujih jezikih z vsebinskimi pojasnili, Svet za varstvo okolja RS, Zbirka Usklajeno in sonaravno, št. 8/2002.
11. Morris, J. CEMR Local Agenda 21 priročnik. Medmrežje, <http://www.sustainable-cities.org/Basic%20Guide%20Slovenian.doc> (citirano, 25.07.2003)

12. Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (NPS), Uradni list RS, št. 24/00
13. Nacionalni program varstva okolja (NPVO), Ur. l. RS, št. 83/99
14. Okoljska pristopna strategija Slovenije za vključitev v Evropsko unijo, 1998. Medmrežje: www.sigov.si/mop/podrocja/uradzaokolje_sektorokolje/strategije/pristopna_strategija.pdf (citirano 25.07.2003)
15. Pearce, D., 1993: Economic values and the natural world, Earthscan Publications, Ltd London, 129 s.
16. Pearce, D., Turner, R., K., O'Riordan, T., Adger, N., Atkinson, G., Brisson, I., Brown, K., Dubourg, R., Fankhauser, S., Jordan, A., Maddison, D., Moran, D., Powell, J., 1994: Blueprint 3, Measuring Sustainable Development, Earthscan Publications, Ltd London, 224 s.
17. Prosen, A. 1993. Sonaravno urejanje podeželskega prostora, Ljubljana, Katedra za prostorsko planiranje na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, 180 s.
18. Rio Declaration on Environment and Development, Agenda 21, 1992: Rio de Janeiro
19. Strategiji gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS), 2001: Urad za makroekonomske analize in razvoj. Medmrežje: www.sigov.si/zmar/publicis/sgrs.html (citirano 25. 07. 2003)
20. Strategiji regionalnega razvoja Slovenije (SRRS), 2001: Ministrstvo za gospodarstvo, Agencija RS za regionalni razvoj. Medmrežje: sigov1.sigov.si/arr/2regije/pdf/srrs4.pdf (citirano 25. 07. 2003)
21. Svetina, M., Flis, J., Špeh, N., 2000: Lokalna agenda 21 v MO Velenje, 1. faza, Poročilo za leto 1999, DP 22/2000, ERICo Velenje, 218 s.
22. Svetina, M., Flis, J., Špeh, N., 2000: Lokalna agenda 21 v MO Velenje, 2. faza, Poročilo za leto 2000, DP 228/2000, ERICo Velenje, 133 s.
23. Svetina, M., Druks, P., 2001: Lokalna agenda 21 v MO Velenje, 3. faza, Poročilo za leto 2001, DP 181/03/01, ERICo Velenje, 62 s.
24. Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ), Ur. l. RS, št. 9/03.

25. Zakon o lokalni samoupravi, Ur. l. RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/00, 51/02.
26. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR), 1999. Uradni list RS, št. 60/99.
27. Zakon o ratifikaciji evropske listine lokalne samouprave, Ur. l. RS, št. 57/96.
28. Zakon o varstvu okolja (ZVO), Ur. l. RS, št. 32/93, 44/95, 1/96, 9/99, 56/99, 22/00, 82/01 in 67/02.

Številka: 350-01-0016/2003-300

Datum: 23.3.2003

Župan Mestne občine Velenje
Srečko MEH